

Připomínky KDP ČR k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Připomínka k přechodným ustanovením (retroaktivita pro zdaňovací období roku 2026) – zásadní

Pokud nebude opravována měsíční výše zdanitelného příjmu ze závislé činnosti v jednotlivých kalendářních měsících zpětně, avšak výše dodatečně osvobozeného příjmu ze závislé činnosti (zpětně osvobozené příspěvky zaměstnavatele na daňově podporovaný produkt na stáří) bude zohledněna až v rámci ročního zúčtování daně, popřípadě daňového přiznání (plátce daně vystaví pro poplatníka potvrzení o zdanitelných příjmech, kde bude uveden nižší zdanitelný příjem, avšak ponechána původní výše odvedené zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti), dojde pouze k opravě daně, nikoliv k opravě odvodů pojistného na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění.

S tímto problémem jsme se již potýkali v několika případech v minulosti a bezpochyby by bylo vhodné se mu do budoucna vyvarovat. Mělo by být zvoleno takové technické řešení, které zajistí nejen opravu daně z příjmů fyzických osob, ale také odpovídající úpravu výše odvodů pojistného na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění.

Přechodné ustanovení

Ustanovení § 15b odst. 4 písm. a) zákona č. 586/1992 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se použije již od zdaňovacího období roku 2026. Pokud přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona došlo k plnění z doplňkového penzijního spoření podle zákona upravujícího doplňkové penzijní spoření v podobě částečného odbytného, při zúčtování mzdy a výpočtu zálohy na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti za kalendářní měsíce započaté přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se na toto plnění hledí, jako by mělo za následek navrácení daňové podpory.

K části druhé (změna zákona o daních z příjmů):

K čl. III:

V návaznosti na navrhovanou úpravu § 25 odst. 5 zákona o doplňkovém penzijním spoření se navrhuje do § 15b odst. 4 písm. a) doplnit výjimku z povinnosti navrácení daňové podpory produktu spoření na stáří. Účastníci doplňkového penzijního spoření, kteří splní podmínky podle § 25 odst. 5 zákona o doplňkovém penzijním spoření, tedy dosáhnou věku 18 let a spořicí doba bude trvat alespoň 120 kalendářních měsíců, a kteří před dosažením 36 let věku požádají o výplatu částečného odbytného podle tohoto ustanovení, tak nebudou navracet daňovou podporu. Navrhovaná úprava reaguje na změny navrhované v zákoně o doplňkovém penzijním spoření, jejichž cílem je zvýšení atraktivity III. penzijního pilíře, zejména pro mladší účastníky, a současně zajišťuje jejich promítnutí také do daňové oblasti. Cílem návrhu je podpořit dlouhodobé spoření na stáří a zvýšit flexibilitu systému pro účastníky.

K čl. IV (přechodné ustanovení):

Stanoví se, že ustanovení § 15b odst. 4 písm. a) zákona o daních z příjmů, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se použije již od zdaňovacího období roku 2026. To znamená, že ani účastníci, kterým bylo již v té době vyplaceno částečné odbytné podle § 25 odst. 5 zákona o doplňkovém penzijním spoření, ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, nebudou vracet daňovou podporu svého doplňkového penzijního spoření. Jde tedy o retroaktivní ustanovení, ovšem jedná se o retroaktivitu ve prospěch účastníků doplňkového penzijního spoření, tedy o retroaktivitu přípustnou. Je však třeba se vypořádat s praktickými důsledky zpětného působení zákona, neboť před nabytím účinnosti tohoto zákona bude výplata částečného odbytného považována za skutečnost, která má za následek navrácení daňové podpory. Způsoby navrácení daňové podpory jsou stanoveny v § 15b odst. 5 a 6 zákona o daních z příjmů. Vznik příjmů podle § 15b odst. 5 zákona o daních z příjmů bude řešen až v daňovém přiznání za rok 2026, které se podává v průběhu roku 2027, a tedy skutečnost, že výplata částečného odbytného nebude mít za důsledek navrácení daňové podpory, nezpůsobí žádné praktické problémy. Obdobně je tomu ohledně odečitatelnosti nezdánitelných částí základů daně (§ 15b odst. 6 písm. a) bod 1 zákona o daních z příjmů) a určení základu daně z částečného odbytného (§ 15b odst. 6 písm. b) zákona o daních z příjmů). Jediným důsledkem navrácení daňové podpory, který nastane hned následující kalendářní měsíc po výplatě částečného odbytného, je skutečnost, že pro účely příspěvků hrazených zaměstnavatelem není doplňkové penzijní spoření považováno za daňově podporované (§ 15b odst. 6 písm. a) bod 2 zákona o daních z příjmů), a tedy tento příspěvek není osvobozen od daně. Pokud tedy bylo v průběhu roku 2026 vyplaceno částečné odbytné z doplňkového penzijního spoření a zaměstnavatel na toto spoření přispíval, podle dosavadní právní úpravy přestal považovat toto spoření za daňově podporované a v zálohách na daň tyto příspěvky od měsíce následujícího po vyplacení částečného odbytného považoval za zdanitelný příjem. **Druhá věta přechodného ustanovení proto stanoví, že takový postup byl v kalendářních měsících započatých přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona správný, zaměstnavatel tedy nebude muset zálohy zpětně měnit. Nová právní úprava, tedy skutečnost, že nemělo dojít k navrácení daňové podpory a příspěvky tedy měly být osvobozeny od daně, se zohlední až v ročním zúčtování záloh, případně v daňovém přiznání podaném poplatníkem.**

Připomínky zpracovala: Lenka Nováková, vedoucí Sekce DPFO při Odborném kolegiu KDP ČR